

کانون وکلای

شماره ۶۵

خرداد و تیر ماه ۱۳۳۸

سال یازدهم

آقای دکتر احمد هومن

وکیل دادگستری

کنگره بین المللی حقوق دانان در دهلی نو

در ژانویه گذشته کنگره بین المللی حقوق دانان در دهلی نو افتتاح یافت در آنجا ۱۸۵ نفر از علمای حقوق، شخصیت‌های قضائی، استادان دانشگاه و وکلای دادگستری از پنجاه و سه کشور حاضر بودند. (از کشور اتحاد جماهیر شوروی و ممالک تابع آن و کشور عراق کسی حاضر نبود).

بر عکس نمایندگان غنا و لیبریا برای اولین بار حاضر شده بودند عده‌ای نیز به‌عنوان عضو ناظر از سازمان ملل متفق اتحادیه بین المللی حقوق انسانی و اتحادیه بین المللی روزنامه نگاران حاضر بودند.

از ایران سناتور گلشائیان، سناتور دکتر پرویز کاظمی، آقای هاشم طباطبائی یزدی و نگارنده شرکت داشتند.

نطق افتتاحیه از طرف نخست وزیر هند نهر و ایراد گردید نهر و با فصاحت خاصی که مخصوص خود اوست مطالب بکر و تازه‌ای بیان کرد که مورد توجه کامل قرار گرفت و با کف زدنهای مکرر حضار تأیید گردید.

از جمله این موضوع که: «قوانین هر قدر صحیح جامع الاطراف و متناسب با ترقی و پیشرفت جامعه تدوین شده باشد بخودی خود برای سعادت افراد جامعه کافی نیست بایستی اول قضائی مستقل الفکر. درستکار و باجرات در جامعه وجود داشته باشند که بتوانند آن قوانین را اجرا کنند چون قضائیکه تحت تأثیر منفعت، جاه طلبی، ضعف نفس و ترس، از احقاق حق و اجرای عدالت خود داری میکنند بزرگترین دشمن قانون و فاسدترین افراد جامعه بحساب می‌آیند.»

در جای دیگر - شرط اول حکومت قانون در جامعه آزادی است در جامعه‌ای که

آزادی در آن حکمفرما نیست قانون وجود ندارد در جامعه‌ای که آزادی نیست اغراض و منافع حتی همین افراد با اسم قانون تحمیل و اجرا میشود نتیجه آن علاوه بر اضمحلال قوای معنوی انحطاط فکری هرج و مرج و بیعدالتی است.»

شرکت کنندگان بنا بر تمایل خود بچهار کمیسیون که اساسی آنها از این قرار بود تقسیم شدند.

۱ - حکومت قانون و قوه مقننه

۲ - حکومت قانون و قوه مجریه

۳ - حکومت قانون و مقررات کیفری

۴ - حکومت قانون و وظائف قضات و وکلای دادگستری

طبق برنامه خاص هر یک از این کمیسیونها مدت پنج روز صبح و عصر مسائل مورد ابتلاء را مورد بحث قرار داده و تصمیمات مفیدی اتخاذ نمودند که مجموع آن تصمیمات با اسم «اعلامیه دهلی» نامگذاری و در مجمع عمومی باتفاق آراء تصویب و مقرر شد که مفاد اعلامیه دهلی برای دولتها و انجمن های آزاد حقوق دانان و قضات و آزادیخواهان فرستاده شود تا بوسایل مقتضی تبلیغ نموده وسائل اجرای آن اصول را فراهم آورند. اعلامیه دهلی نسبتاً مفصل و اگر فراغتی دست دهد جا دارد که متن آنرا تحت اللفظ ترجمه کرده برای طبع در مجله کانون وکلا تقدیم نمایم فعلاً آنچه از مجموعه تصمیمات اتخاذ شده برای ما تازگی دارد و تکامل جامعه و فکر مترقی هیئت عالی حقوق دانان جامعه جهانی را نشان میدهد گلچین کرده در معرض استفاده خوانندگان میگذاریم.

۱ - از مصوبات کمیسیون شماره ۱ :

در هر جامعه آزاد یعنی حکومت واقعی مردم بر مردم قانونگذار مکلف است که قوانینی را مورد تصویب قرار دهد که شخصیت فرد را در جامعه بالا برده مواهب طبیعی که خداوند در وجود افراد بودیعه نهاده گسترش دهد تا هر کس بتواند بنا بر استعداد خود در شئون مختلف زندگی آزادی گام برداشته ، در رشته های گوناگون زندگی اجتماعی پیشرفت پیدا کند تا جامعه مترقی و سعادت مند گردد.

قانونگذار در عین حال که مکلف است آزادی عقیده را محترم شمارد بایستی از تصویب هر نوع قانون بر اساس تبعیض از قبیل قوانینی که مبنایش بر تری نژادی و یا اقلیت های مذهبی یا مرجح داشتن مردان بر زنان باشد خوددای کند.

به هیچ وجه قوانینی که به نحوی از انحاء آزادی سخن آزادی اجتماع ، آزادی فردی و آزادی مطبوعات را محدود میکند مورد تصویب قرار ندهد بالاخره تحت هیچ عنوانی قوانینی که عطف بمسابق میشوند نگذارند.

۲ - از مصوبات کمیسیون شماره ۲ :

تصمیمات قوه مجریه علاوه بر مسئولیتی که طبق قانون اساسی در مقابل قوه مقننه دارد بایستی از طرف محاکم کنترل شود باین معنی که هر زیان دیده حق داشته باشد

بداد گاه بر علیه تصمیم ناپجای دولت شکایت کند و برای زیان وارده تقاضای جبران نماید. تصمیمات قوه مجریه بایستی موجه و مستدل باشد بطوریکه مردم را قانع و امیدوار کند هر فردی حق داشته علت اخذ فلان تصمیم را از دولت سؤال کند و دولت مکلف باشد بستیوال او جواب دهد.

۳ - از مصوبات کمیسیون شماره ۳ :

۱ - هیچ کس را نمیتوان بازداشت نمود مگر اینکه بازپرس دلائل قانونی بر علیه او پیدا کرده باشد برای گرفتن اقرار استعمال شکنجه بوسیله آزار بدنی و روحی (سرم حقیقت) « Serum de la vérité » ذنب لایغفر است عاملین و مباشرین این قبیل اعمال قرون وسطائی بایستی تسلیم عدالت شوند.

۲ - جرایم مجاز نیستند مطالبی که مردم را بر علیه متهم بر انگیزاند یا بحوی از انحاء از بیطرف بودن قضات جلوگیری کند انتشار دهند.

۳ - وظیفه مأمورین تعقیب و دادستانان آن نیست که بهر ترتیب که شده است کار را به محکومیت متهم تمام کنند و بر عکس بایستی بیطرفی کامل و عدالتخواهی را هادی خود قرار دهند.

مثلاً اگر اسناد و مدارکی بفتح متهم ضمن تحقیق بدست بیاورند بایستی متهم ویا وکیل او را از وجود چنین اسناد مطلع نمایند.

۴ - از مصوبات کمیسیون شماره ۴ :

۱ - وکالت یکی از آزادترین مشاغل اجتماعی است وکیل حق دارد بفراغ باک کاری را قبول کرده یارد کند هیچ مقامی نمیتواند وکیل را قبول کاریا رد کار وکالتی مجبور سازد.

۲ - تنها صلاحیت و شخصیت برای وکیل دعاوی کافی نیست وکیل بایستی جرأت و جسارت ذاتی داشته باشد و قادر باشد عقیده خود را آزادانه اظهار کند وکلای دعاوی بایستی از کسانی که ظاهراً از جامعه مطرود بوده و خوشنامی ندارند مثل سایرین دفاع کنند و هر کاری که از عهده آنها ساخته است برای برائت موکل انجام دهند و از نتایج امر و پیش آمدهای غیر مترقب که برایشان ممکن است اتفاق بیفتد نهراسند.

۳ - وکلا قافله بالاران عدالت خواهی و اجرای قانون بحساب میآیند بایستی اجرای قانون را فرض ذمه خود شمارند و اگر خلاف قانونی از مقامی سر زد جداً و قویاً اعتراض کنند برای رفع آن خلاف قانون با هم تشریک مساعی کرده صفوف خود را فشرده تر سازند.

بیفایده نیست که سخنان لرد دنیکن قاضی معروف که در این کمیته ریاست داشت در پایان این مقال تذکر دهیم او میگفت « اجرای قانون منوط بقضات دادگستری و دادستانها و قوای انتظامی نیست اینها وسائل اجرای قانون هستند اجرای قانون منوط و مر بوط بار اده مردم است که با تمام قوا بخواهند قانون اجرا شود. فقط اقبال عمومی و اراده غیر قابل انعطاف مردم شرط اجرای قانون است . »